

Euroopa Andmekaitseinspektor

ja
isikuandmete kaitse
ühenduse institutsioonides
ja asutustes

*Kõik institutsioonid töötlevad isikuandmeid.
Need võivad olla Teie omad ...*

EUROPEAN DATA
PROTECTION SUPERVISOR

www.edps.europa.eu

Sisukord

Milleks on vaja andmeid kaitsta?	2
Kes on Euroopa Andmekaitseinspektor?	4
Millised on Euroopa Andmekaitseinspektori kohustused?	5
Millised on minu õigused?	7
Milline on andmekaitseametnike roll?	9
Kuidas esitada Euroopa Andmekaitse-inspektorile kaebust?	11

Milleks on vaja andmeid kaitsta?

Isikuandmete töötlemisega tegeldakse ELi haldamisel iga päev. Värbamistegevus, töötajate hindamine, tervisekaartide jaoks terviseandmete kogumine, tööajakasutussüsteemide rakendamine ja videovalve on vaid osa näidetest.

Ehkki Teie kohta kogutud isikuandmeid kasutatakse vaid seaduslikul viisil ja põhjustamata lisatagajärgi, võivad sellega kaasneda **ohud**. Kui need andmed on ebatäpsed, aegunud või sattunud vale isiku kätte, võib Teile põhjustatav kahju osutuda üpris tõsiseks. Teiega võidakse ebaõiglaselt mitte sõlmida tööalast lepingut, Teid võidakse kellegi teisega segi ajada, keelata Teil ligipääs mõnele hoonele, süüdistada Teid saadud teabe loata avalikustamises või isegi panna Teie kallal toime identiteedivarguse.

Andmekaitse puudutab seega kõiki ELi töötajaid ja nad peavad oma andmekaitsega seotud **õigusi ja kohustusi** teadma. Lisaks puudutab see ka ülejäänud inimesi, kui nad usaldavad oma isikuandmed ühenduse institutsioonide ja asutuste kätte.

Õigus andmekaitsele on üks **põhiõigustest**, mida ei kaitse mitte ainult siseriiklikud õigusaktid, vaid ka Euroopa õigus. Õigus andmete kaitsele on kirjas Euroopa Liidu **põhiõiguste harta** artiklis 8.

Andmekaitsekultuuri edendamine institutsioonides ja asutustes aitab kaasa hea juhtimistava paremale rakendamisele. Lisaks sellele on vajaduse korral andmekaitsetagatiste lisamine ELi õigusaktidesse ja poliitikatesse nende eduka elluviimise põhitingimuseks

* Mida mõeldakse isikuandmete all?

Isikuandmeteks saab pidada mis tahes füüsilist isikut puudutavat teavet, milles tema isik on kindlaks tehtud või mis võimaldab teda kindlaks teha.

Isikut on võimalik kindlaks teha kas otse tema nime abil või identifikaatori (nt viitenumbri) või erinevate tunnuste põhjal, mis on sellele isikule omased (nt vanus, rahvus, ametikoht).

Isikuandmete hulka kuuluvad näiteks nimi, sünniaeg, fotod, e-posti aadressid, telefoninumbriid ja isikukoodid. Isikuandmeteks peetakse ka terviseandmeid, hinnangu andmise eesmärgil kasutatud andmeid ja internetiga seotud andmeliiklusandmeid.

Kes on Euroopa Andmekaitseinspektor?

Euroopa Andmekaitseinspektor on sõltumatu asutus. Peter Hustinx ja Giovanni Buttarelli on selle institutsiooni liikmed. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisotsusega nimetati nad vastavalt Euroopa Andmekaitseinspektoriks ja inspektori asetäitjaks. Nad määrati ametisse viieaastaseks ametiajaks, mis algas 2009. aasta jaanuaris.

Nende põhiülesanne on teha kindlaks, et ELi institutsioonid ja asutused austaksid põhiõigust, milleks on õigus isikuandmete kaitsele.

Peter Hustinx

Euroopa Andmekaitseinspektor

Peter Hustinx on töötanud andmekaitseinspektorina alates 2004. aasta jaanuarist, aidates kaasa uue andmekaitseasutuse loomisele ja selle tegevuse laiendamisele ühenduse tasandil. Ta nimetati 2009. aasta jaanuaris uuesti ametisse viieaastaseks ametiajaks.

Enne andmekaitseinspektoriks nimetamist töötas Peter Hustinx 1991. aastast alates Madalmaade Andmekaitseasutuse direktorina. Aastatel 1996–2000 oli ta artikli 29 andmekaitse töörühma esimees, mis on riiklikest andmekaitseasutustest koosnev ELi nõuandev asutus.

Giovanni Buttarelli

Inspektori asetäitja

Giovanni Buttarelli asus inspektori asetäitjana ametisse 2009. aasta jaanuaris.

Enne inspektori asetäitjaks nimetamist töötas Giovanni Buttarelli 1997. aastast alates Itaalia Andmekaitseameti peasekretärina. Aastatel 2002 ja 2003 oli ta Schengeni ühise järelevalveasutuse esimees ja enne seda selle aseesimees.

Millised on Euroopa Andmekaitseinspektori kohustused?

Tasub teada:

Euroopa Andmekaitseinspektoril on pädevus vaid seoses ühenduse institutsioonide ja asutuste andmetöötusega. **Tal ei ole pädevust riiklikul tasandil tekkinud küsimustes** ja seetõttu puuduvad tal järelevalvevolitused siseriiklike ametiasutuste ja eraettevõtete andmetöötuse jaoks.

Euroopa Andmekaitseinspektori põhieesmärgiks on tagada privaatsuse austamine ühenduse institutsioonides ja asutustes isikuandmete töötlemisel ja uute poliitika-te väljatöötamisel. Tema kolm peamist tegevusvaldkonda on järgmised.

1. Järelevalve

- Järelevalve teostamine isikuandmete töötlemise üle ühenduse institutsioonides ja asutustes. Selleks teeb Euroopa Andmekaitseinspektor koostööd andmekaitseametnikega igast ühenduse institutsioonist ja asutusest.
- Üksikisikute, kelle andmeid töödeldakse Euroopa institutsioonides ja asutustes, aga ka ELi administratsiooni liikmete esitatud kaebuste ärakuulamine ja uurimine.
- Uurimiste ja kohapealsete kontrollide läbiviimine kas isiklikul initsiatiivil või kaebuste esitamise korral.

2. Nõustamine

- Ühenduse institutsioonide ja asutuste nõustamine erinevates isikuandmete kaitsele mõju avaldavates küsimustes. Euroopa Andmekaitseinspektor esitab arvamusi isikuandmete kaitset puudutavate õigusakti ettepanekute kohta.
- Andmekaitsele potentsiaalselt mõju avaldavate uute tehnoloogiliste arengute jälgimine.
- Euroopa Ühenduste Kohtu menetlustesse sekkumine

3. Koostöö

- Koostöö siseriiklike andmekaitseasutustega eesmärgiga edendada järjepidevat andmekaitset terves Euroopas.
- Koostöö järelevalveasutustega, mis on asutatud selliste laiaulatuslike andmebaaside raames nagu Eurodac – andmebaas, mis sisaldab varjupaigataotlejate sõrmejälgi digitaalsel kujul.

Erinevus Euroopa Andmekaitseinspektori ja siseriiklike andmekaitseasutuste vahel

Euroopa Andmekaitseinspektor on pädev nõustama ühenduse institutsioone ja asutusi ning teostama nende üle järelevalvet.

Liikmesriikides täidavad sarnaseid ülesandeid riiklikud ning mõnedes riikides ka piir-kondlikud andmekaitse-asutused. Nende tegevus laie-ne-b tavaliselt ka andmetöötlemise erasektoris.

Euroopa Andmekaitseinspektor teeb koostööd siseriiklike asutustega, näiteks artikli 29 andmekaitse töörühma raames, kuid ei asetu riiklikest või piirkondlikest asutustest kõrgemale.

Euroopa Andmekaitseinspektor nõustajana

Esimese ametiaja vältel on Euroopa Andmekaitseinspektor esitanud ligi 50 arvamust andmekaitse seisukohast olulisi küsimusi käsitlevate õigusaktide kohta.

Käsitletud küsimuste hulka kuulusid andmekaitset käsitlev raamotsus kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta, telekommunikatsiooni andmete säilitamise direktiiv, määrus üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele, andmete vahetus Ameerika Ühendriikidega, eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv ning teatis raadiosagedustuvastuse (RFID) kohta Euroopas.

Millised on minu õigused?

Kas mul on õigus teada, kas mõni ühenduse institutsioon või asutus töötleb minu kohta käivaid andmeid?

Jah. **Vastutav andmetöötleja** peab esitama Teile kas enne või kohe pärast andmete salvestamist järgneva teabe:

- vastutava andmetöötleja **isikuandmed**;
- **töötlemistoimingu eesmärk**;
- andmete **vastuvõtjad**;
- Teie õigused inimesena, kelle andmeid töödeldakse.

Kas mul on õigus kontrollida minu kohta käivaid andmeid, mida institutsioonid töötlevad?

Jah. Teil on õigus nõuda andmetöötlejalt tasuta:

- **ligipääsu** Teie isiklikele andmetele ja teatavale töötlemist puudutavale teabele (töötlemise eesmärk, töödeldavad andmed, vastuvõtjad, kellele andmed edastatakse, jne);
- ebatäpsete või puudulike isikuandmete **parandamist**;
- teatud juhtudel andmete **sulgemist** või **kustutamist**.

Kas mul on õigus vaidlustada minule kuuluvate andmete töötlemist?

Teil on õigus mis tahes hetkel avaldada **õigustatud ja veenvatel põhjustel** vastuseisu Teid puudutavate andmete töötlemise suhtes.

Teil on samuti õigus saada vastavasisulist teavet enne seda, kui Teid käsitlevad andmed esimest korda kolmandatele isikutele edastatakse, või enne, kui viimased neid otseturustuse eesmärgil kasutavad. Teil on õigus seesugune avaldamine või kasutamine vaidlustada.

Mida ma saan teha probleemide korral?

- **Teavitada** esiteks vastutavat **andmetöötlejat** ja paluda tal vastavalt reageerida.
- Juhul, kui Te vastust ei saa või kui Te ei ole vastusega rahul, **võtke ühendust** asjaomase institutsiooni või asutuse **andmekaitseametnikuga** (andmekaitseametnike nimekirja leiate Euroopa Andmekaitseinspektori koduleheküljelt).
- Te võite samuti **esitada kaebuse Euroopa Andmekaitseinspektorile**, kes vaatab Teie avalduse läbi ja võtab vajalikud meetmed (vt rubriik „Kuidas esitada Euroopa Andmekaitseinspektorile kaebust?“).
- Euroopa Andmekaitseinspektori otsuse võib edasi kaevata Euroopa Ühenduste Kohtusse.

Märksõnad:

Töötlemine – isikuandmetega tehtav mis tahes toiming, olenemata sellest, kas see on automatiseeritud või mitte: kogumine, salvestamine, säilitamine, muutmine, päringu teostamine, avalikustamine, sulgemine jne.

Andmetöötleja – haldusüksus (näiteks Euroopa Komisjoni peadirektoraat või üksus) või isik, kes määrab institutsiooni või asutuse nimel kindlaks isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid.

Lisateavet saate: andmekaitse määrusest (EÜ) nr 45/2001 (EÜT L 8, 12.1.2001), mis sätestab õigusliku raamistiku ühenduse institutsioonidele ja asutustele isikuandmete töötlemiseks.

Milline on andmekaitseametnike roll?

Iga ühenduse institutsioon ja asutus peab nimetama ametisse andmekaitseametniku. Andmekaitseametnik vastutab selle eest, et vastav institutsioon või asutus täidab **andmekaitsega seotud kohustusi**.

Andmekaitseametnikel on põhiroll inspektorite ja andmesubjektide teavitamises nende õigustest ja kohus-

tustest ning nad teevad vastavalt **andmekaitse määrusele** koostööd Euroopa Andmekaitseinspektoriga.

Andmekaitseametnik esitab Euroopa Andmekaitseinspektorile **eelkontrolli teateid**.

Paljudel juhtudel on ta ühenduslüliks Euroopa Andmekaitseinspektori ja tööstustoi-
mingu eest vastutava töötaja vahel.

Andmekaitseametnik esitab kaebustega seotud vajaliku taustteabe ja annab teavet institutsioonide ja ametite hetkeolukorra kohta seoses määruse täitmisega.

Euroopa Andmekaitseinspektor ja andmekaitseametnik kohtuvad regulaarselt kahepoolsetel või andmekaitseametnike võrgustiku kohtumistel.

✱ Märksõnad:

Andmekaitsekohustused – isikuandmeid töötlevale isikule või haldusüksusele määratud kohustused. See tähendab peamiselt kohustust edastada kindlat teavet isikule, kelle andmeid töödeldakse, lihtsustada tema ligipääsu oma andmetele, lihtsustada tal oma õiguste (nt õigus andmeid parandada ja kustutada) kasutamist ning tagada, et rakendatakse asjakohaseid julgeolekumeetmeid.

Teavitamine – andmekaitseametnikule edastatav eelnev teade igast töötlemistoimingust, mis leiab aset mõnes asjaomases institutsioonis või asutuses. Euroopa Andmekaitseinspektorit tuleb teavitada töötlemistoimingutest, mis võivad kujutada potentsiaalset ohtu üksikisikute õigustele ja vabadustele. Seda nimetatakse eelkontrolli teateks.

Eelkontroll – Euroopa Andmekaitseinspektori läbiviidav kontroll eesmärgiga uurida, kas tundliku sisuga andmete (nt terviseandmed) töötlemisel peetakse kinni andmekaitse määruuses sätestatud õigustest ja kohustustest. Euroopa Andmekaitseinspektori eelkontrolli tulemus esitatakse arvamuseks, milles Euroopa Andmekaitseinspektor võib esitada asjaomasele institutsioonile või asutusele soovitusi, et tagada eeskirjadest kinnipidamine.

Andmekaitse määrus – määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes.

Kuidas esitada Euroopa Andmekaitseinspektorile kaebust?

Kes võib esitada Euroopa Andmekaitseinspektorile kaebuse?

Igäüks, kes tunneb, et tema õigusi on rikutud seoses teda puudutavate andmete töötlemisega mõnes ühenduse institutsioonis või asutuses, saab esitada Euroopa Andmekaitseinspektorile kaebuse.

Siseriiklikes asutustes ja erasektoris toimuv isikuandmete töötlemine ei kuulu Euroopa Andmekaitseinspektori pädevusse. Samuti ei tegutse Euroopa Andmekaitseinspektor siseriiklike andmekaitseasutuste apellatsiooniasutusena ning nende otsuseid ei saa seetõttu Euroopa Andmekaitseinspektorile edasi kaevata.

Kuidas esitada kaebust?

Kaebus tuleb esitada kirjalikult (e-posti või kirja teel) järgmisele aadressile:

Euroopa Andmekaitseinspektor

Rue Wiertz 60

1047 Bruxelles

BELGIQUE

edps@edps.europa.eu

On väga oluline esitada kogu asjakohane teave ning lisada kõik uurimiseks vajalikud dokumendid.

Kuidas Euroopa Andmekaitseinspektor kaebusi käsitleb?

Kõiki kaebusi käsitletakse konfidentsiaalselt.

Kui kaebus on tunnistatud vastuvõetavaks ja kui Euroopa Andmekaitseinspektor leiab, et see on asjakohane, siis viib ta läbi uurimise.

Võimaluse korral üritab Euroopa Andmekaitseinspektor kaebuse esitaja ja asjasse puutuva ühenduse institutsiooni või asutuse vahel saavutada sõbraliku lahenduse. Kui lahendust ei leita, siis saadetakse nii kaebuse esitajale kui ka asjasse puutuvale andmetöötluse eest vastutavale institutsioonile või asutusele otsus („hageja“ on ainult kohtumenetluse kontekstis).

Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalvevolitused on laiad, ulatudes lihtsalt nõu andmisest inimestele, kelle andmeid töödeldakse, asjakohase institutsiooni hoiatamiseni või talle märkuse tegemiseni ning töötlemise keelustamise või juhtumini suunamiseni Euroopa Ühenduste Kohtusse.

www.edps.europa.eu

Photo credits:

European Communities, page 4;

image100 Ltd., page 7;

iStockphoto, page 10;

Jupiterimages Corporation, page 3

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate
Internetist Euroopa serverist
(<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande
lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus, 2009

ISBN: 978-92-95073-44-9

doi: 10.2804/31414

© Euroopa ühendused, 2009

Allikale viitamisel on reprodutseer-
imine lubatud.

Printed in Germany

TRUKITUD VALGELE KLOORIVABALE PAPERILE

■ Väljaannete talitus

ISBN 978-92-95073-44-9

